

مطالعه تطبیقی به کارگیری ابزارهای مالی اسلامی در کشورهای مختلف

دکتر سید کاظم ابراهیمی kebrahimi@semnan.ac.ir ، علی بهرامی نسب Abahrami59@yahoo.com

دانشگاه سمنان - دانشکده اقتصاد و مدیریت - گروه حسابداری - تلفن محل کار ۰۲۳۱۳۳۵۴۱۰۰ - تلفن همراه ۰۹۱۲۵۱۶۸۱۰۴

چکیده

در عصر حاضر بازار پول و سرمایه در تمام کشورهای دنیا به منظور کاهش ریسک و تنوع بخشی در اوراق بهادار معاملاتی خود از ابزارهای مالی جدیدی استفاده می نمایند از جمله می توان به ابزارهای مالی مشتقه اشاره نمود ، این ابزارها که بر مبنای اقتصاد کشورهای غربی طراحی شده اند ، عمدتاً مبتنی بر بهره می باشند ، در حالیکه در احکام اسلامی دریافت بهره ممنوع و حرام می باشد لذا استفاده از اینگونه ابزارهای مالی در کشورهای اسلامی خلاف شرع می باشد . در طول دو دهه اخیر به منظور رفع این مشکل بسیاری از کشورهای اسلامی به طراحی ابزارهای مالی اسلامی متنوعی پرداخته اند ، از جمله می توان به صکوک اشاره نمود ، این ابزارهای نقش بسیار مهم و با اهمیتی را در رشد و توسعه بانکداری و بازار سرمایه کشورهای اسلامی ایفا می نمایند.

این تحقیق از طریق کتابخانه ای انجام شده و تلاش می نماید تا ضمن تبیین ابزارهای مالی اسلامی ، مطالعه در خصوص به کارگیری این ابزارها در برخی از کشورهای اسلامی انجام شود بنابراین ساختار این مقاله از دو بخش تشکیل شده است ، در بخش اول انواع ابزارهای مالی اسلامی و تفاوت های آن با ابزارهای غیر اسلامی تشریح می گردد ، در بخش دوم ابزارهای مالی اسلامی به کار گرفته شده توسط کشور اسلامی ایران ، مالزی ، بحرین ، پاکستان ، قطر و سودان مورد بررسی قرار می گیرد. با بررسی تطبیقی کشورهای اسلامی مختلف در خصوص میزان استفاده از ابزارهای مشتقه مشخص گردید که کشور مالزی در رتبه نخست استفاده از ابزارهای مشتقه قرار دارد و پس از بحرین در رتبه دوم قرار دارد . همچنین نتایج تحقیق نشان می دهد که در سالهای قبل (۲۰۰۷ و قبل از آن) بیشترین نوع صکوک انتشار یافته ، صکوک مشارکت بوده در حالیکه در سال های اخیر بیشترین نوع صکوک انتشار یافته ، صکوک اجاره می باشد.

واژگان کلیدی :

ابزارهای مالی اسلامی ، ابزارهای مشتقه ، بهره و کشورهای اسلامی